

SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO I SOCIJALNU MEDICINU
Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti

Koprivnica, Trg dr. T.Bardeka 10/10
048 / 655 160
048 / 655 161

KLASA: 501-03/12-03/14
URBROJ: 2137-19-03-12-1

Koprivnica, 30. travnja 2012.

KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb
Koprivnica, A. Nemčića 5

Predmet: **Izvešće o radu Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti za 2011. godinu** – dostavlja se

u svezi vašeg dopisa od .
KLASA:510-09/12-01/4, URBROJ:2137/1-07/03-12-1

Prema vašem traženju dostavljamo vam Izvešće o radu Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti za 2011. godinu, te posebno podatke vezane uz problematiku alkoholizma.

S poštovanjem,

Ravnateljica Zavoda:
dr.sc. Draženka Vadla, dr. med
spec. epidemiologije

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE
CENTAR ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE OVISNOSTI

**IZVJEŠĆE O RADU CENTRA
ZA 2011. GODINU**

Koprivnica, travanj 2012.

Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti osnovan je 2001. i djeluje u okviru Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije. U svom radu surađuje sa svim društvenim subjektima koji se bave prevencijom ovisnosti i suzbijanjem zlouporabe droga: centrima za socijalnu skrb, sudstvom, školama, udrugama, policijom, klinikama, komunama, HZJZ te Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi.

Poslovi Centra usklađeni su s Nacionalnom strategijom suzbijanja droga, Nacionalnom strategijom za sprječavanje štetne uporabe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja, te Nacionalnim i Županijskim akcijskim planom suzbijanja zlouporabe droga, ako i Hrvatskim akcijskim planom o alkoholu i obuhvaćaju slijedeća područja:

- savjetovanje za konzumente i ovisnike psihoaktivnih tvari
- rad s ovisnicima (liječnički i psihijatrijski pregledi i psihologijske obrade)
- individualna, grupna i obiteljska psihoterapija
- psihoterapija ponašanja
- kontrole konzumenata i ovisnika te testiranje urina na droge
- savjetovanje članova obitelji konzumenata i ovisnika
- suradnja i izvještavanje mjerodavnih institucija od kojih su konzumenti i ovisnici upućeni u Centar (centri za socijalnu skrb, državno odvjetništvo, sud)
- suradnja s ostalim sudionicima koji rade na suzbijanju ovisnosti (škole, policija, udruge)
- preventivni rad (seminari, tribine, radionice i predavanja)
- informiranje i edukacija stanovništva o štetnosti zlouporabe psihoaktivnih tvari
- epidemiološko-istraživački rad

U izvršenju programa za 2011. sudjelovao je tim kojeg čine:

- liječnik - specijalist javnog zdravstva
- socijalna radnica
- viša medicinska sestra
- liječnik - specijalist psihijatar (vanjski suradnik)

Centar radi na primarnoj i sekundarnoj prevenciji svih oblika ovisnosti. Iako je nekoliko početnih godina, od kako je formiran Centar (1.10. 2001), rad obilježila prevencija i izvanbolničko liječenje ovisnosti od psihoaktivnih tvari, rad Centra je dobro prepoznat i prihvaćen u zajednici te se praktičan rad proširio na liječenje svih tipova ovisnosti, a ne samo psihoaktivne droge te u manjem dijelu i zaštiti mentalnog zdravlja.

Mnogo puta naglašavana činjenica da je pijenje alkohola veliki i vodeći problem u našoj Županiji, odrazila se u stvaranje programa i modela za prevenciju i liječenje poremećaja uzrokovanih prekomjernim pijenjem i ovisnošću o alkoholu. Programi su nastali kao rezultat sveobuhvatne politike te kao odgovor na nužnost rješavanja prioriternih problema u našoj Županiji (u sklopu projekta „Zdravih županija“ jedan od 5 prioriternih problema je bio alkoholizam i to poglavito mladih), te grada Koprivnice (u sklopu Programa za prevenciju grada Koprivnice kao najvažniji je problem istaknuto pijenje i opijanje mladih).

Ti programi su:

- Savjetovalište za mlade s problemom prekomjernog pijenja alkohola
- Savjetovalište za odrasle s problemom prekomjernog pijenja alkohola

Programi se kao model intersektorske suradnje provode uz suradnju Centra za socijalnu skrb Koprivnica, Prekršajnog suda Koprivnica, Policijske uprave Koprivnica te Općinskog državnog odvjetništva iz Koprivnice.

Također, potrebno je posebno se osvrnuti na jedan isključivo preventivni program „Otvoreni kišobran“, a čija je vrijednost u tome da se provodi kontinuirano od 2002. Program je namijenjen učenicima 6 razreda OŠ, a uključeni su i njihovi roditelji te nastavnici. Program se obuhvatom širio od 2002, da bi od jeseni 2011. bio prihvaćen u gotovo svim osnovnim školama u Županiji (21 OŠ) što je još jedna potvrda da je program dobar i kao takav prepoznat u zajednici.

Više o svim aktivnostima u nastavku izvješća.

Liječenje u Centru zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovanih zlouporabom psihoaktivnih tvari

Provođenje sekundarne prevencije odnosno savjetodavni i terapijski rad s konzumentima i ovisnicima o drogama (marihuana, heroin, itd.), alkoholom kao i drugim ovisnostima i duševnim poremećajima čini pretežni dio posla Centra koji predstavlja model izvanbolničkog liječenja ovisnosti. To se prvenstveno odnosi na individualni rad s pacijentima, kao i rad s njihovim obiteljima. Provode se redovite liječničke i psihijatrijske kontrole konzumenata i ovisnika, kao i psihosocijalni tretman i rehabilitacija.

Od početka rada Centra 2001. pa do 31. prosinca 2011., u Centru se ukupno liječilo 323 osobe-novoregistrirane. Broj pacijenata koji se javljaju na liječenje u Centar se povećava iz godine u godinu. Neki od njih se javljaju po prvi puta na liječenje, dok su neki već ranije bili liječeni. Tako je zbog recidiva koji neminovno prati sve kronične bolesti pa tako i duševne bolesti zbog ovisnosti, ukupan broj liječenih 551 osoba (Tablica 1).

Tablica 1. Osobe liječene u Centru u Koprivničko- križevačkoj županiji, 2001.-2011.

godina	Novoregistrirani	Ukupno osoba godišnje
2001.	2	2
2002.	31	35
2003.	45	65
2004.	12	46
2005.	20	40
2006.	13	28
2007.	13	30
2008.	24	43
2009.	50	77
2010.	53	85
2011.	60	100 (+9)
Ukupno	323	551

Napomena: u 2011. savjetovanje je pruženo i 9 osobama koje su prvenstveno dolazile na liječenje u KLA „Centar“

Prošle godine u Centar se javilo 100 osoba. Od toga, 43 osobe su bile zbog ovisnosti o drogama, 54 zbog alkohola, a 3 zbog ostalih duševnih bolesti (npr. depresija) (Tablica 2). Prosječno je svaka osoba bila 9 puta u Centru tijekom godine. Povrh toga njima se treba pribrojiti i broj članova obitelji koji su dolazili u Centar, a koji je u prošloj godini bio 69 (56 osoba 2010.).

Tablica 2. Liječene osobe u odnosu na psihoaktivnu tvar u Centru u Koprivničko-križevačkoj županiji

Godina	Svi liječeni (broj)	Opijati (broj)	Marihuana (broj)	Alkohol (broj)	ostalo (broj)
2001.	2	0	2	0	0
2002.	35	0	35	0	0
2003.	65	3	62	0	0
2004.	46	1	45	0	0
2005.	40	2	38	0	0
2006.	28	4	24	0	0
2007.	30	6	24	0	0
2008.	43	9	34	0	0
2009.	77	21	24	32	0
2010.	85	20	13	47	5
2011.	100	19	24	54	3
UKUPNO	551	85	325	133	8

Napomena: pod ostalo su osobe liječene zbog ostalih bolesti (depresija) i ostalih ovisnosti (tablete, duhan)

Od 100 osoba koje su se javile u Centar, njih 60 se javilo po prvi puta (Tablica 3).

Od 19 osoba koje su se liječile zbog ovisnosti o opijatima/heroinu, samo dvije su se u Centar Koprivnica javile prvi put (a 17 ih se nastavilo liječiti iz 2010.) (Tablice 2 i 3). Od 19 osoba samo jedna nije bila na medikamentoznoj terapiji, a 18 osoba je bilo na supstitucijskoj terapiji (3 osobe na Heptanonu, a 15 osoba na Subutex/Suboxoneu).

Tablica 3. Novoregistrirane liječene osobe zbog psihoaktivnih tvari u Centru u Koprivničko- križevačkoj županiji

Godina	Svi liječeni broj	Novoregistrirani u Centru									
		Ukupno		Opijatni		Marihuana		Alkohol		ostalo	
		broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
2001.	2	2	100,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0	0	0,0
2002.	35	31	88,6	0	0,0	31	100,0	0	0,0	0	0,0
2003.	65	45	69,2	3	6,7	42	93,3	0	0,0	0	0,0
2004.	46	12	26,1	0	0,0	12	100,0	0	0,0	0	0,0
2005.	40	20	50,0	1	5,0	19	95,0	0	0,0	0	0,0
2006.	28	13	46,4	2	15,4	11	84,6	0	0,0	0	0,0
2007.	30	13	43,3	1	7,7	12	92,3	0	0,0	0	0,0
2008.	43	24	55,8	6	25,0	18	75,0	0	0,0	0	0,0
2009.	77	50	64,9	12	24,0	7	14,0	31	62,0	0	0,0
2010.	85	53	62,4	7	13,2	4	7,5	37	69,8	5	9,4
2011.	100	60	60,0	2	9,9	18	30,0	38	63,3	2	3,3
UKUPNO	551	323	58,6	32	9,9	176	54,5	106	33,1	7	2,2

Od 54 osobe koje su se javile zbog alkoholom uzrokovanih poremećaja njih 38 je bilo registrirano po prvi puta (Tablice 2 i 3). To je direktna posljedica implementacije i razvoja novih programa i modela liječenja koja su već spomenuta na početku: *Savjetovalište za mlade s problemom prekomjernog pijenja alkohola (14-21 godine)* i *Savjetovalište za odrasle s problemom prekomjernog pijenja alkohola (21+ godina)*. Program Savjetovališta se odvija u skladu sa znanstvenim spoznajama, a po principu kognitivno-bihevioralne terapije. Programi su postali dio rutinskog rada Centra te novi model prevencije i liječenja alkoholom

uzrokovanih poremećaja. Programi su predstavljeni u Hrvatskom časopisu za javno zdravstvo te Stazama. Osim toga, do kraja 2011. program je ustupljen na korištenje te ga je preuzelo pet Županija: Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Ličko-senjska, Bjelovarsko-bilogorska i Međimurska.

Od 54 osoba koje su se javile zbog poremećaja uzrokovanih alkoholom, njih 12 je bilo mlađih od 21 godine dok su ostali bili stariji. Iako, je program Savjetovališta iniciran radi rješavanja problema alkohola u mladima, zamijećen je pad broja mladih u Savjetovalištu. To je direktno povezano s manjim brojem upućivanja mladih u Savjetovalište od strane mjerodavnih institucija, prvenstveno Policije i Centra za socijalnu skrb.

Nasuprot tome, sudovi su prepoznali važnost modela izvanbolničkog liječenja ovisnosti o alkoholu te raste broj osoba koje su upućene u Savjetovalište na taj način.

Tablica 4. Osobe u tretmanu Savjetovališta za probleme prekomjernog pijenja alkohola

Program	2011	
	Broj osoba	
	Mladi/odrasli	Roditelj/bračni par
Savjetovalište za mlade (14-21 god.)	12	10
Savjetovalište za odrasle (21 i više godina)	42	28

Tablice 5.-7. prikazuju osnovne karakteristike konzumenata i ovisnika o psihoaktivnim tvarima liječenih tijekom 2011. godine.

Tablica 5. Liječene osobe prema glavnom sredstvu ovisnosti

	svi liječeni		prvi put liječeni	
	broj	%	broj	%
Opijati	19	19,0	2	3,3
Kanabinoidi	24	24,0	18	30,0
Alkohol	54	54,0	38	63,3
Ostalo	3	3,0	2	3,3
UKUPNO	100	100,0	60	99,9

Prema prikazanim socio-demografskim karakteristikama osoba liječenih u Centru, podaci pokazuju da je većina osoba muškog spola (87; 87,0%). Po dobi prevladavaju osobe u mlađoj dobi 15-34 godina (57 osoba) te starije od 50 godina (14 osoba). Za sada su ove starije osobe sve liječene zbog ovisnosti o alkoholu.

Tablica 6. Liječeni zbog zlouporabe psihoaktivnih tvari po dobi i spolu, 2011.

Dob (godine)	muškarci		žene		UKUPNO	
	broj	%	broj	%	broj	%
≥14	0	0,0	1	7,7	1	1,0
15-19	17	19,5	5	38,5	22	22,0
20-24	8	9,2	2	15,4	10	10,0
25-29	14	16,1	1	7,7	15	15,0
30-34	10	11,5	0	0,0	10	10,0
35-39	8	9,2	1	7,7	9	9,0
40-44	10	11,5	1	7,7	11	11,0
45-49	6	6,9	2	15,4	8	8,0
50≤	14	16,1	0	0,0	14	14,0
UKUPNO	87	100,0	13	100,0	100	100,0

Većina osoba je u Centar došla odlukom suda i osobno, a primijećeno je da se smanjuje broj osoba koje je uputio Centar za socijalnu skrb (25 osoba 2009., 16 osoba 2010.)

Tablica 7. Pregled načina upućivanja i dolaska u Centar, 2011.

Način upućivanja	Broj	%
Socijalne službe (CZSS)	15	15,0
Sud, uvjetna kazna, državno odvjetništvo	48	48,0
Liječnik, zdravstvena ustanova	7	7,0
Došli osobno	30	30,0
Ukupno	100	100,0

Tablica 8. Ukupan broj usluga Centra u 2011.

Usluga	Ukupno
Prvi pregled	96
Kontrolni pregled	856
Intervju	103
Ispunjavanje Pampidou upitnika	43
Individualni savjetovanišni tretman	791
Rad na modifikaciji ponašanja	776
Obiteljski savjetovanišni tretman	149
Rad u malim grupama s ovisnikom	1
Prva ambulantna psihijatrijska obrada	9
Ponovni ambulantni psihijatrijski pregled	31
Psihoterapija-površinska	30
Psihoterapija ponašanja	27
Obiteljska psihoterapija	3
Psihološka obrada	1
Pomaganje u rješavanju zdravstvenih potreba ovisnika	18
Konzultacija kod liječnika specijalista	134
Savjet ovisniku ili članu obitelji- do 5 minuta	779
Savjet telefonom	292
Ekspertiza	25
Uzimanje urina	299
Interpretacija rezultata testiranja urina na prisutnost droga i njihovih metabolita	299
Interpretacija rezultata testiranja kapilarne krvi na HIV, HCV, HBV i sifilis	0
Interpretacija rezultata testiranja na alkohol	2
Izdavanje liječničke potvrde	76
Izveštaji za Centar za socijalnu skrb, Općinsko državno odvjetništvo, Prekršajni sud i Povjereniku Suda za Zaštitni nadzor	37

Tablica 8. Ukupan broj usluga Centra u 2011.-nastavak

Usluga	Ukupno
Ostali poslovi	
Sastanci stručnog tima	32
Međusobne konzultacije	115
Zdravstveno-socijalna intervencija (Patronažna zdravstveno-socijalna skrb)	26
Obrada podataka i pisanje izvještaja za HZZO, Ministarstvo zdravstva, HZJZ, Gradski ili Županijski ured za zdravstvo	40
BROJ OSOBA (psihoaktivne droge-ovisnici i konzumenti)	43
BROJ OSOBA (alkohol-ovisnici i konzumenti)	63
BROJ OSOBA (depresija, ostale ovisnosti)	3
BROJ OSTALIH OSOBA (obitelj,partner,prijatelji...)	69
BROJ DOLAZAKA Ukupno	984
Ovisnici na Metadonu	3
Ovisnici bez terapije	1
Ovisnici na Suboxone/Subotex	15
Ostala farmakoterapija (naltrexon)	0
Preventivne aktivnosti	
Predavanje	40
Tribine	0
Edukativni seminar	1
Edukativne radionice (za djelatnike škole, liječnike, druge profesionalce)	2
Rad u malim grupama	1
Savjetodavni i edukacijski rad s djelatnicima škola za ŠPP	5
Sudjelovanje u posebnim programima	21
Organizacija i sudjelovanje u trajnoj edukaciji zdravstvenih djelatnika	3
Organizacija i sudjelovanje u trajnoj edukaciji nevladinih udruga i organizacija	4
Sudjelovanje u radijskim i TV emisijama	6
Suradnja s medijima	16
Obilježavanje važnijih datuma	4

Prevenција

Rad na primarnoj prevenciji provodio se i ove godine u suradnji s osnovnim i srednjim školama, Obiteljskim centrom, policijom kao i predstavnicima lokalne zajednice. Radilo se na edukaciji učenika, roditelja, prosvjetnih i zdravstvenih djelatnika, te informiranju stanovništva vezanim za probleme zlouporabe svih psihoaktivnih tvari.

Osnovi program koji je prepoznat u zajednici jer se provodi u kontinuitetu od 2001. je program *Otvoreni kišobran*. Program je započeo 2001. godine u osnovnoj školi „Ljudevit Modec“ Križevci. Od 2005. u program su se uključile tri osnovne škole iz Koprivnice i jedna iz Križevaca. Godine 2008/2009 prijavilo se 18 škola, a program je uspješno završen u 16 škola (Tablica 9).

Namijenjen je učenicima 6. razreda osnovnih škola s ciljem educiranja iz područja ovisnosti poglavito duhana i alkohola te prevencije ovisničkog ponašanja učenika šestih razreda. Uključeni su roditelji te nastavnici škola. Redovito se provode susreti s voditeljima/nastavnicima, a radi koordiniranja aktivnosti te njihove edukacije putem seminara i radionica.

Program se godinama širio na sve više škola, a na kraju samo se ne provodi u 2 OŠ u Županiji (Drnje i Đurđevac).

Program je dobro prihvaćen i od učenika, njihovih roditelja te posebno ravnatelja i nastavnika. Ponosni smo što se program provodi u ovako dugom kontinuitetu te što je prepoznat i prihvaćen u zajednici kao važna intervencijska mjera u cilju prevencije ovisnosti i usvajanja zdravih stilova života.

Tablica 8. Program Otvoreni kišobran-evaluacija

Školska godina	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj đaka	Broj roditelja
2001./2002.-2005	1	5	120	90
2005./2006.	4	13	363	250
2006./2007.	4	13	350	230
2007./2008.	5	18	480	300
2008./2009.	16	47	955	550
2009./2010.	17	48	970	630
2010./2011.	21	53	1127	700
2011./2012.	21	(50)	(1065)	(?)

Od ostalih preventivnih aktivnosti treba spomenuti da je Mjesec borbe protiv ovisnosti obilježen nizom prigodnih akcija koje smo ili sami organizirali ili proveli u suradnji sa suradnicima-partnerima:

- Održano je više predavanja: 1 predavanje liječnicima o dekriminalizaciji marihuane, 1 predavanje učenicima 1-ih razreda srednje škole (350 učenika) u Đurđevcu kao prevencija hepatitisa te u suradnji s udrugom Hepatos i Općom bolnicom, 16 predavanja (392 učenika 2-ih razreda SŠ) u suradnji s Obiteljskim centrom i policijom,;
- Održana je edukativna radionica/seminar za dostručne djelatnike u KLA (11 osoba);
- Sudjelovanje s edukativnim štandom s KLA „Centar“ kojim se nastoji senzibilizirati javnost za probleme ovisnosti provodi se redovito i kontinuirano svake godine;
- „Stvaralaštvom protiv ovisnosti“ je naziv akcije koja se provodila s klubovima liječenih alkoholičara u Đurđevcu, a bila je namijenjena lokalnoj zajednici i osnovnim školama;

- Sudjelovanje na godišnjima skupštinama KLA „Centar“ i Saveza za zaštitu duševnog zdravlja koje su bile medijski popraćene;
- Članovi stručnog tima Centra sudjelovali su u radio emisijama na lokalnom radiju u vezi problema ovisnosti u našoj sredini;
- Distribuirane su publikacije za mlade i roditelje na štandovima u gradu povodom Mjeseca borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti kao i prilikom održavanja, predavanja i radionica;
- Započeo je novi ciklus provođenja programa „Otvoreni kišobran“ te je održan seminar za nastavnike (1 predavanje za nastavnike OŠ-a-24 nastavnika) te nekoliko predavanja za roditelje učenika 6 razreda (9 predavanja, 219 roditelja).

Suradnja s ostalim društvenim subjektima na suzbijanju zlorabe opojnih droga

Centar je u svom redovitom radu surađivao sa svim zdravstvenim ustanovama, školama, predstavnicima sudova, državnog odvjetništva, socijalne službe, policije i udruga. Cilj je što ranije otkrivanje konzumenata, te pravovremeno i kvalitetno provođenje tretmana i resocijalizacije. Za one osobe, kojima je zbog kaznenog djela zlorabe opojnih droga određena obvezna mjera odvikavanja i liječenja, Centar redovito izvještava sud, državno odvjetništvo i socijalnu službu o rezultatima provođenja tretmana.

Epidemiološko-istraživački rad

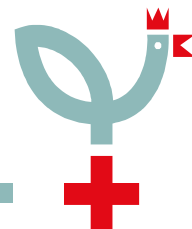
Centar kontinuirano radi na kompletiranju Registra liječenih ovisnika u Koprivničko-križevačkoj županiji, te se redovito ispunjavaju i prikupljaju podaci pomoću Pompidou upitnika. Podaci se redovito dostavljaju Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo u Zagreb kako bi se mogao formirati i održavati nacionalni registar liječenih ovisnika o opojnim drogama.

Povrh toga, sudjelovalo se u nacionalnom istraživanju GYTS vezanom uz pušenje, a unutar Otvorenog kišobrana rutinski se prikupljaju podaci o pušenju i alkoholu. Sve je to objavljeno na internetskim stranicama Zavoda i dostupno javnosti

Program Savjetovališta za mlade je prezentiran u medijima, te na Ljetnoj alkohološkoj školi u Malom Lošnju (2011.). kao novi model kliničke prakse i model intersektorske suradnje u našoj Županiji.

rukovoditelj Službe za javno zdravstvo
dr. sc. Davorka Gazdek, dr. med.
spec. javnog zdravstva

U Koprivnici, 30. travnja 2012.

ALKOHOLIZAM

Alkoholizam je u našoj Županiji prepoznat kao veliki problem (dokument Slika zdravlja Koprivničko-križevačke županije) te je zato Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti krenuo u razvijanje programa kojima bi se u svom radu proširio na segment ovisnosti o alkoholu. Od 2009. započelo se s radom na dva programa: Savjetovalište za mlade s problemom prekomjernog pijenja alkohola i Savjetovalište za odrasle s problemom prekomjernog pijenja alkohola.

Podaci koje slijede dio su zdravstvene statistike koju prikuplja i analizira Zavod za javno zdravstvo kako bi se stekao uvid u širinu problema. Podaci su prikupljeni iz Opće bolnice Koprivnica, svih klubova liječenih alkoholičara i policije. Voljeli bismo kada bi ono moglo uključiti i podatke drugih mjerodavnih ustanova i institucija koje isto tako prikupljaju podatke, a koje u dovoljnoj mjeri pokrivaju i problematiku alkoholizma (sudovi, centri za socijalnu skrb, obiteljski centar).

Uz shizofreniju, alkoholizam je najčešći razlog hospitalizacije na psihijatrijskom odjelu Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica, (Tablica 1) te se oko trećine svih psihijatrijskih dijagnoza odnosi na alkohol i alkoholom uzrokovanih poremećaja. U tablici su brojevi hospitalizacija, a ne osoba što znači da je moguće da je jedna osoba bila hospitalizirana više puta tijekom godine.

Evidentno je da se smanjuje broj hospitalizacija zbog alkoholizma na psihijatrijskom odjelu bolnice. Razlog je svakako program izvanbolničkog liječenja koji se počeo provoditi kao novi model liječenja u našoj Županiji u sklopu Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti (ranije spomenuto Savjetovalište).

Ipak, potrebno je skrenuti pažnju da je broj osoba koje se liječe zbog alkoholizma za 10-15% viši nego što je prikazano u Tablici 1. Naime, te osobe liječe se na drugim odjelima (pretežno interni odjel i što nije posebno prikazano u ovom izvješću), a u tablici je prikazan samo psihijatrijski odjel koji pokriva najviše osoba koje su s tom dijagnozom na liječenju u bolnici.

Tablica 1: Osobe liječene zbog alkoholizma na psihijatrijskom odjelu Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica - po spolu

godina	muškarci		žene		UKUPNO
	N	%		%	
2005.	246	86,9	37	13,1	283
2006.	209	82,9	43	17,1	252
2007.	243	83,8	47	16,2	290
2008.	307	83,9	59	16,1	366
2009.	308	88,2	41	11,8	349
2010.	214	84,9	38	15,1	252
2011.	176	81,9	39	18,1	215

Napomena: MKB-10, F10, glavna ili sporedna dijagnoza

Liječenje alkoholizma započinje institucionalno, u bolnici ili u Centru za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, a nastavlja se u klubovima liječenih alkoholičara (KLA) koji djeluju kao udruge građana i nisu uključeni u zdravstveni sustav liječenja ovisnosti o alkoholu (mada bi trebali!). Naime, svi dokazi upućuju da jedino dugotrajno liječenje kod kroničnih bolesti, a takav je i alkoholizam, ima šanse za uspjeh. Osim toga, kako su sudovi prepoznali korisnost KLA te redovito upućuju osobe u KLA kao jednu od sudskih mjera obaveznog liječenja, valjalo bi status klubova regulirati na drugačiji način. Povrh toga, Hrvatski model liječenja u KLA ima osobitost da je vođenje terapije u takvim klubovima prepušteno je stručnjacima s edukacijom iz alkoholizma (liječnici, medicinske sestre, psiholozi, socijalni radnici i slično).

Na području Županije djeluje 5 klubova: dva u Koprivnici, te po jedan u Križevcima, Sv. Ivanu Žabnu i Đurđevcu. Članovi KLA, liječeni alkoholičari, su većinom muškog spola, ali kako KLA djeluje po principu obiteljske terapije u radu su uključene cijele obitelji.

Broj članova u KLA je u 2011. bio 150 što je nakon nekoliko godina prvo povećanje broja članova (Tablica 2). Analiza pokazuje da razlog tome leži prvenstveno u činjenici da nema osipanja članova tj, osobe se u klubovima zadržavaju više godina. Međutim, sigurno je da je tome doprinio i dolazak novog terapeuta (liječnik koji inače radi u Zavodu), ponuda novih rehabilitacijskih sadržaja (osnovan je u KLA „Centar“ prvi zbor liječenih alkoholičara u Hrvatskoj što ga vodi liječnica-novi terapeut) kao i edukacija dostručnih djelatnika koji vode klubove.

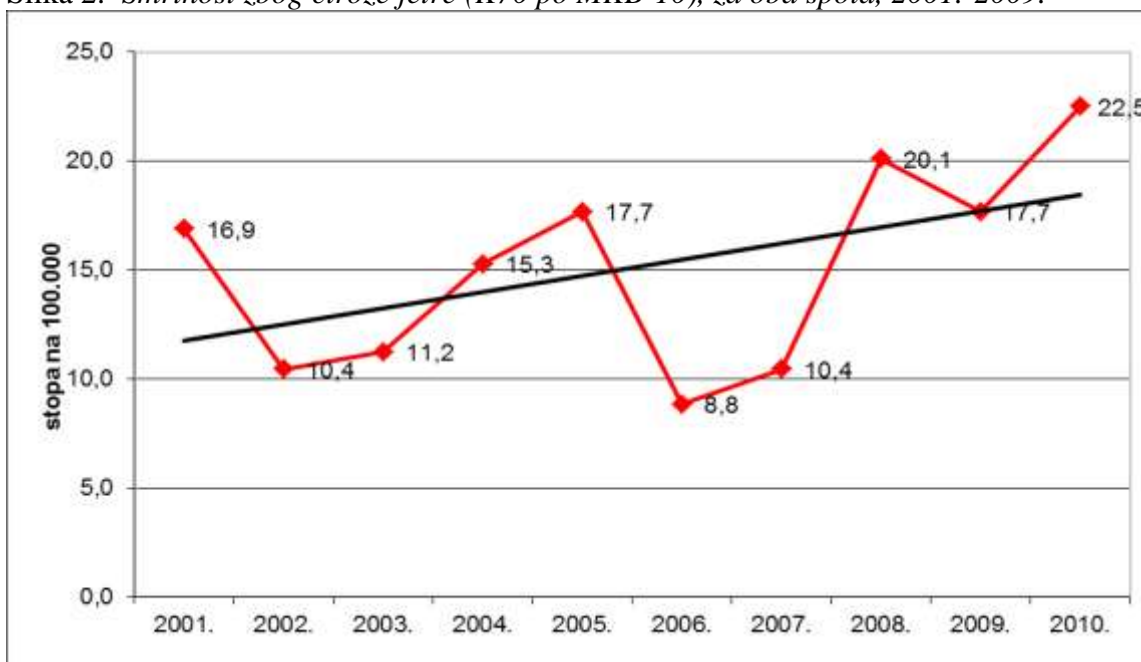
Unatoč tome, i dalje je velik problem i s zadržavanjem terapeuta/stručnih djelatnika koji vode KLA. Naime, nedostatak društvene svijesti za njihov hvalevrijedan, a težak i emocionalno iscrpljujući rad koji se gotovo sveo na volonterstvo, nikako nije pravi put koji bi podržao rad klubova.

Tablica 2: *Liječeni u KLA, 2005.-2011.*

Godina	Članovi KLA u Županiji
2005.	186
2006.	151
2007.	136
2008.	125
2009.	135
2010.	132
2011.	150

Smrtnost zbog ciroze jetre dobar pokazatelj proširenosti alkoholizma. Od alkoholne ciroze jetre u 2010. je umrlo 28 osoba, a više od 80% bili su muškarci. Prateći trendove duži niz godina, sa sigurnošću se može reći da smrtnost od ciroze jetre raste (Slika 2).

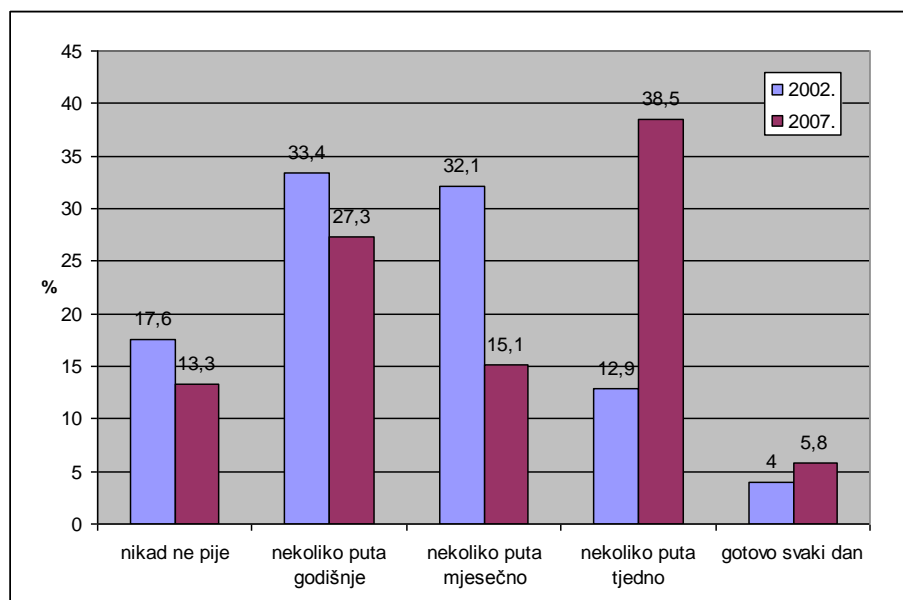
Slika 2: Smrtnost zbog ciroze jetre (K70 po MKB-10), za oba spola, 2001.-2009.

Izvor podataka o umrlim osobama: Državni zavod za statistiku

Pijenje alkoholnih pića u mladima je u porastu. Prema istraživanju Zavoda za javno zdravstvo u 2002. najviše učenika srednjih škola pilo je „mesečno nekoliko puta“ (vikendom) i to 32%. Istraživanje 2007. je pokazalo kako je trend pijenja alkohola porastao, te kako je čak 39% učenika koji piju i „nekoliko puta tjedno“. Zabrinjava podatak da gotovo 6% mladih pije svakodnevno (Slika 3). Novi podatci se očekuju ove godine na jesen.

Slika 3: Pijenje alkoholnih pića među učenicima srednjih škola u Koprivničko-križevačkoj županiji

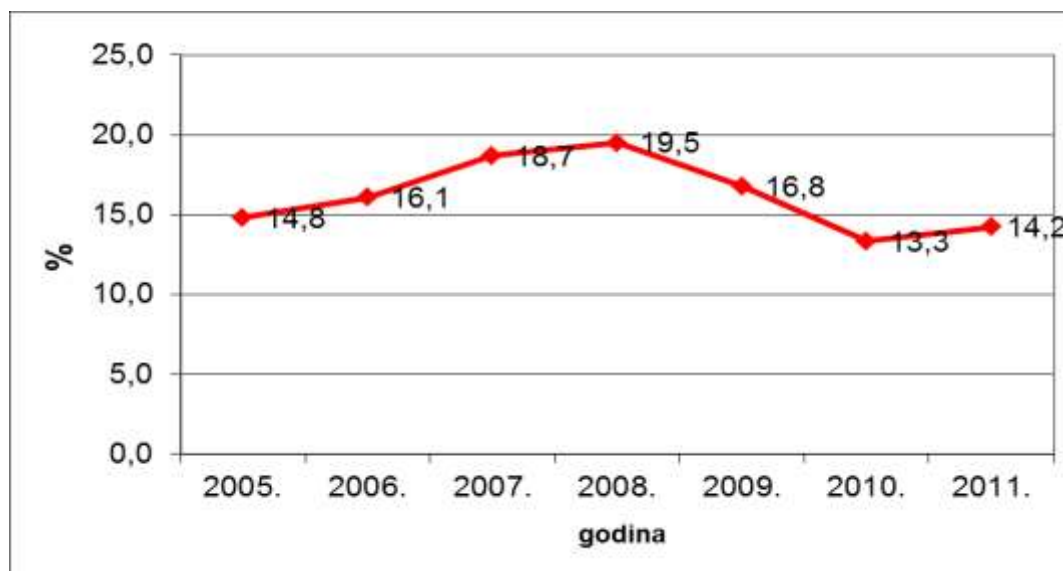

Prema podacima Policijske uprave Koprivničko-križevačke županije, mada se od 2007. smanjivao broj vozača u prometu koji su bili zatečeni pod utjecajem alkohola, prošle godine taj broj ponovno narastao. Također prošle godine porastao je broj osoba koje su pod utjecajem alkohola skrivile nesreću. (Tablica 3, Slika 4).

Tablica 3: *Alkoholizirani vozači, 2005.-2010.*

godina	Alkoholizirani vozači				
	U prometnim nesrećama	U nadzoru prometa	UKUPNO	Upućeni na izvanredni liječnički pregled	
	N	N	N	N	%
2005.	338	1944	2282	637	27,9
2006.	394	2057	2451	579	23,6
2007.	414	1802	2216	562	25,4
2008.	387	1598	1985	527	26,5
2009.	293	1453	1746	372	21,3
2010.	204	1327	1531	225	14,7
2011.	233	1403	1636	329	20,1

Slika 4: *Alkoholizirani vozači u prometnim nesrećama, 2005.-2011.*

Uz sve rečeno treba podsjetiti kako je alkoholiziranost nesumnjivo značajan faktor obiteljskog nasilja. Kada se tome pridodaju intervencije zbog remećenja javnog reda i mira koje se povezuju s alkoholom, te osobno i društveno propadanje, moguće je sagledati svu širinu problema ovisnosti o alkoholu tako da je i nadalje potreban širi društveni angažman u borbi s štetnim konzumiranjem alkohola kao i ovisnošću o alkoholu.

Koprivnica, 30. travnja 2012.

Voditeljica Centra:
dr. sc. Davorka Gazdek, dr. med.
spec. javnog zdravstva

